

OVER DE GRENS

Vakblad over grensoverschrijdend werken en wonen

Over de Grens is een uitgave van Fiscaal up to Date – onderdeel van Rendement Uitgeverij BV

Conradstraat 18
3013 AP Rotterdam
E-mail: redactie@futd.nl

Hoofdredacteur

J.H.P.M. Raaijmakers
Belastingadviseur, Raaijmakers Belastingadvies
en Educatie

Redacteuren

Mr. Dr. J. van Drongelen: (emer.) Universitair
hoofddocent Vakgroep sociaal recht en sociale
politiek Tilburg University
Mr. A.D.M. van Rijs: Docent bij de vakgroep
Private, Business and Labour Law van de
Universiteit van Tilburg.
Mw. mr. K. Schenkel: Heisterborg International
Mw. mr. M.W.F.G. Vervoort: Team Vervoort
Mw. mr. A. van Velzen: All about Tax
Mr. A.M. Lahaije: AWWN
Mr. D. van der Veen: Civra

Abonnementenadministratie:

Rendement Uitgeverij BV
Postbus 27020
3003 LA Rotterdam
Telefoon: (010) 243 39 33
E-mail: info@rendement.nl

Abonnementen

Over de Grens verschijnt 6 keer per jaar.
(Proef)abonnementen kunnen ieder moment
ingaan, maar slechts worden beëindigd indien
uiterlijk twee maanden voor het einde
van de abonnements-periode is opgezegd.
Zonder of bij niet-tijdige opzegging wordt het
abonnement automatisch verlengd met een jaar.
Abonnementen worden geacht zakelijk te zijn.
Wilt u een particulier abonnement, dan dient u
dit binnen één maand na het aangaan van het
abonnement aan ons door te geven. Rendement
behoudt zich het recht voor om prijzen en inhoud
van de algemene voorwaarden te wijzigen. U kunt
de volledige algemene voorwaarden nalezen op
www.rendement.nl/av.

ISSN 2210-5611

Alle rechten voorbehouden. Geen tekst- en
datamining. Niets uit deze uitgave mag, noch
geheel, noch gedeeltelijk, worden overgenomen
en/ of vermenigvuldigd zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.
Hoewel aan de totstandkoming van deze
uitgave uiterste zorg is besteed, aanvaarden
de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen
aansprakelijkheid voor eventuele fouten en
onvolkomenheden, noch voor de gevolgen
hiervan.

© Rendement Uitgeverij BV 2026

www.futd.nl

Follow us:

Anja van Velzen¹

Schumacker: leer van gisteren, leef voor vandaag en hoop voor morgen

2026-0005

Leeft Robert Schumacker² nog? Inmiddels een klassieker, nog steeds actueel en hip uitgedrukt *fiscale cult.* Of misschien toch vergane glorie? Hoe dan, Schumacker kruist steeds opnieuw ons fiscale pad. Als is het maar omdat er prejudiciële vragen zijn gesteld³.

In deze bijlage ga ik in op Schumacker via 'de man', de wetgever, het Europees Hof van Justitie, de Advocaat-generaal en de Hoge Raad⁴.

De man: geschil en het HvJ EG

Robert Schumacker was getrouwd, woonde met zijn gezin in België en werkte in Duitsland. In Duitsland was hij buitenlands belastingplichtig. En hoewel hij meer dan 90% van zijn wereldinkomen in Duitsland verdiende had hij een recht op toepassing van de Duitse *splittingregeling* voor gehuwden⁵. De toepassing van deze voordelige(re) tariefgroep was in Duitsland uitsluitend aan inwoners voorbehouden. Schumacker betaalde daardoor in Duitsland meer belasting dan inwoners van Duitsland die in dezelfde omstandigheid verkeerden. Hij vroeg daarom aan de Duitse belastingdienst om op dezelfde manier als in Duitsland wonende gehuwden de loonheffing te berekenen. Dit verzoek werd afgewezen en Schumacker ging tegen de afwijzing in beroep. Want, zo betoogde hij, hem het splittingtarief onthouden was in strijd met het vrije verkeer van werknemers. De rest is fiscale geschiedenis. Want tegenwoordig weten we dat in principe iemands woonland persoonlijke tegemoetkomingen moet toekennen (voor Schumacker was dat België). Een werkland geeft pas persoonlijke tegemoetkomingen als een belastingplichtige in het woonland geen inkomsten van betekenis heeft en in het werkland het grootste deel van zijn belastbaar inkomen verwerft. Duitsland moest Schumacker dan ook persoonlijke tegemoetkomingen geven.

De wetgever (Nederlands nationale regelingen)

Van 1 januari 2001 tot 1 januari 2015 kon een buitenlands belastingplichtige (op basis van het toen geldende artikel 2.5 Wet inkomstenbelasting 2001 (IB 2001)), als aan de gestelde voorwaarde werd voldaan, ervoor kiezen om als binnenlandse belastingplichtige aangemerkt te worden. Iemand die van dit keuzerecht gebruik

maakte werd voor zijn gehele wereldinkomen in Nederland (als fictief binnenlands belastingplichtige) in de belastingheffing betrokken en kon aftrekposten, zoals die voor binnenlandse belastingplichtige golden, effectueren. Voor bestanddelen die niet aan Nederland werden toegewezen verleende Nederland vermindering van belasting. Dit keuzerecht was beperkt tot inwoners van andere lidstaten of landen waarmee Nederland een verdrag had afgesloten dat voorzag in een bepaling inzake uitwisseling van inlichtingen. Het gebruikmaken van dit keuzerecht was niet altijd voordelig en vergde redelijk wat planning: er werden sancties opgelegd wanneer niet meer van het keuzerecht gebruik gemaakt werd. Maar deze sancties bleven achterwege als iemand geen gebruik meer kon maken van het keuzerecht.

Per 1 januari 2015 is het keuzerecht vervangen door de regeling van kwalificerende buitenlandse belastingplicht (artikel 7.8 Wet IB 2001 en artikel 21 bis UBIB). Inwoners van de EU, EER, Zwitserland en de BES-eilanden hebben, wanneer 90% of meer van het inkomen in Nederland aan loonbelasting en inkomstenbelasting is onderworpen, recht op dezelfde aftrekposten en heffingskortingen als binnenlandse belastingplichtigen. Er is geen keuze: je voldoet wel of je voldoet niet aan de vereisten. Wanneer aan de vereisten wordt voldaan, is sprake van kwalificerende buitenlandse belastingplicht. Je kwalificeert wel of je kwalificeert niet. En of iemand voldoet moet worden uitgerekend. Maar ook onder deze regeling worden aanvullende eisen gesteld. En onder omstandigheden, kan de partner van een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige ook onder de regeling aangemerkt worden. Al dan niet kwalificeren werkt bijvoorbeeld door in het fiscale partnerbegrip in de inkomstenbelasting. Artikel 1.2 Wet IB 2001 bijvoorbeeld geeft uitbreidingen en beperkingen aan het begrip fiscale partner. Er is

bijvoorbeeld (beperking) geen kwalificatie als fiscaal partner (lid 4 letter b) wanneer iemand geen inwoner van Nederland is en niet kwalificeert in de zin van artikel 7.8 Wet IB 2001.

Een voorbeeld

Een echtpaar woont niet in Nederland. De man ontvangt uit Nederland twee arbeidsongeschiktheidsuitkeringen welke niet in Nederland zijn belast. De vrouw werkt in

Nederland en ook een aantal dagen in het thuisland. In verband daarmee vult zij een dagenkalender in.

Los van de eigen woning in het woonland, een vakantiewoning in Nederland en banktegoeden in beide landen, geniet de man zijn volledige inkomen in Nederland (100%), de vrouw daarentegen maar 64,63%. De man kwalificeert, de vrouw doet dat niet; hun gezamenlijke inkomen uit Nederland is ook minder dan 90%.

	man	vrouw	totaal	man NLD	man BTL	vrouw NLD	vrouw BTL
Uitkering 1	27.298,00		27.298,00		27.298,00		
Uitkering 2	10.054,00		10.054,00		10.054,00		
Salaris		112.962,00	112.962,00			97.147,00	15.814,00
	37.352,00	112.962,00	150.314,00	0,00	37.352,00	97.147,00	15.814,00
		in %	100,00	0,00	24,85	64,63	10,52

De man voldoet aan de voorwaarden en kan de helft van bepaalde aftrekposten (eigen woning) in Nederland in aanmerking nemen.

De Advocaat-generaal (A-G)⁶ en de Hoge Raad

Standpunt A-G

Drie zaken, door voormalig inwoners van Nederland aanhangig gemaakt, waren volgens de A-G onverenigbaar met Europees recht. Reden voor deze onverenigbaarheid was (is) dat de principiële vergelijkbaarheid van inwoners en niet-inwoners wordt ontkend en een woonstaat ten onrechte verantwoordelijk wordt gemaakt voor discriminatie door een werkland dat ten onrechte iemand een nationale behandeling weigert. De rechtstreekse fiscale discriminatie van niet-inwoners in een werkland door elke nationale fiscale tegemoetkoming te weigeren die inwoners wel krijgen, is onverenigbaar met vrij verkeer van personen en regelgeving⁷. Het door het Hof geformuleerde stappenplan in Schumacker-zaken is volgens de A-G zaken onvoldoende duidelijk en alleen de vierde stap is relevant. Nederland moet niet-inwoners als inwoners naar Nederlandse maatstaven belasten, alsof zij inwoner zijn (en hun eigen woning zich in Nederland bevindt) en hen dezelfde evenredige belastingvrijstelling ter voorkoming van internationale dubbele belasting geven als inwoners. De A-G geeft de Hoge Raad in overweging prejudiciële vragen te stellen

Deze drie voormalige inwoners van Nederland waarover het ging, waaronder twee gepensioneerden, zijn naar een andere lidstaat verhuisd. De vraag, of sprake was van gelijke behandeling van niet-inwoners, stond

centraal. De A-G heeft bij deze drie conclusies een gemeenschappelijke bijlage opgenomen waarin hij ingaat op de reikwijdte en betekenis van de *Schumacker-doctrine* en de verplichtingen voor lidstaten in hoedanigheid van werkland of bronstaat. De Schumacker-doctrine is, zo concludeert de A-G, in voorkomende situaties onverenigbaar met Europese regels.

In de eerste zaak⁸ was sprake van een inwoner (X) van Frankrijk die in Nederland over 2015 en 2016 aangifte inkomstenbelasting deed en meende aangemerkt te kunnen worden als kwalificerende buitenlands belastingplichtige in de zin van artikel 7.8 Wet IB 2001 juncto artikel 21b Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001 (UBIB). De inspecteur was het daarmee niet eens, corrigeerde de aangiften en accepteerde in aftrek gebrachte posten (waaronder aftrek van hypotheekrente) niet. Rechtbank West-Brabant⁹ stelde de inspecteur in het gelijk en X ging in beroep. Hof 's-Hertogenbosch oordeelde in hoger beroep aan de hand van een stappenplan dat de aanslag van X te hoog was vastgesteld¹⁰.

Stappenplan

Aan de hand van het stappenplan moeten een aantal feiten en omstandigheden onderzocht worden.

1. Geniet een belastingplichtige 90% of meer van zijn wereldinkomen, bepaald volgens de regels van het woonland, buiten het woonland en wordt in het woonland geen inkomen van betekenis genoten?

Zo ja dan worden in het werkland de volledige tegemoetkomingen in aanmerking genomen. Zo nee:

2. Kan het woonland voldoende rekening houden met iemands persoonlijke en gezinssituatie? Er wordt daarbij gekeken naar het inkomen dat volgens de wetgeving van het woonland effectief in de belastingheffing wordt betrokken en naar de tegemoetkomingen waarop de belastingplichtige recht heeft volgens de wetgeving van het woonland.

Zo ja, dan hoeft het werkland geen rekening te houden met de persoonlijke en gezinssituatie.

Zo nee:

3. Als de vorige vraag ontkennend wordt beantwoord, dan moet het werkland de volgens de wetgeving van het werkland geldende tegemoetkomingen deels te verlenen op basis van de breuk belast inkomen in het werkland/wereldinkomen.
4. Deze door het werkland te verlenen tegemoetkoming wordt begrensd door de belastingheffing die een inwoner in het werkland, in vergelijkbare omstandigheden als een niet-inwoner, verschuldigd zou zijn.

Het hof legt Schumacker zo uit dat als 90% of meer van het wereldinkomen, bepaald naar de maatstaven van het woonland, in één werkland wordt belast, dit werkland de volle fiscale waarde van persoonlijke tegemoetkomingen aan een belastingplichtige moet geven. Zijn er meer werkstaten, of wordt niet voldaan aan het 90%-criterium en is het in het woonland belaste deel van het inkomen te laag om de daar geldende fiscale tegemoetkomingen (volledig) te benutten, dan moet(en) de werkland(en) de daar van toepassing zijnde persoonlijke fiscale tegemoetkomingen verlenen voor een breukdeel dat resulteert als het in de werkstaat belaste deel van het inkomen wordt gedeeld door het wereldinkomen. Er geldt wel een plafond want een niet-inwoner hoeft niet gunstiger behandeld (lees: belast) te worden dan een inwoner met hetzelfde belaste inkomen in vergelijkbare omstandigheden.

De Hoge Raad¹¹ volgt het advies van de A-G en stelt twee prejudiciële vragen over de uitleg van artikel 45 VWEU (Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie) inzake het vrije verkeer van werknemers¹²

1. Moet dit artikel zo worden uitgelegd dat een niet-inwoner (binnenlands belastingplichtige) die in een andere lidstaat werkzaamheden in loondienst (heeft) verricht, bij de heffing van inkomstenbelasting ten opzichte van het werkland slechts in een vergelijkbare situatie als een ingezetene is als hij zijn belastbare inkomen geheel of nagenoeg geheel in die werkstaat heeft verworven? En
2. Als deze vraag ontkennend beantwoord wordt: moet een werkland dan -en zo ja in hoeverre- bij de

heffing van inkomstenbelasting rekening houden met de persoonlijke en gezinssituatie van de betrokkene wanneer deze in de lidstaat waar hij woont (woonland) inkomsten van betekenis heeft genoten die daar (onder verdragstoepassing) mogen worden belast, maar deze inkomsten in absolute zin onvoldoende zijn om de in het woonland geldende tegemoetkomingen volledig te kunnen benutten?'

Zaak 2

In de tweede zaak¹³ was sprake van een inwoner van België (Y). Y werkte in Nederland en beschikte in België over een eigen woning. De vraag was of Y betaalde hypotheekrente in Nederland in aftrek kon brengen. Y stelde dat hij in België geen inkomsten van betekenis verwierf. Niet in geschil was dat hij geen kwalificerende buitenlands belastingplichtige was.

De inspecteur is het niet met Y eens en wijst erop dat Y een Belgisch inkomen van € 43.000 geniet. Rechtbank Zeeland-West-Brabant¹⁴ stelt Y in het gelijk en oordeelt dat Y recht heeft op aftrek van de hypotheekrente. Dat hij geen kwalificerende buitenlands belastingplichtige is, is volgens de rechtbank niet van belang. De inspecteur gaat in hoger beroep. Hof 's-Hertogenbosch volgt de rechtbank, verwijst naar het geformuleerde stappenplan, en merkt op dat het inkomen waarover de heffing aan België (woonland) is toegewezen moet worden vastgesteld aan de hand van de door België gehanteerde maatstaven. Dit inkomen hoeft dus niet vastgesteld te worden, zoals de inspecteur wil, via herrekening naar Nederlandse maatstaven. Nederland moet ook rekening houden met de persoonlijke en gezinssituatie, waaronder door Y genoten negatieve inkomsten uit de Belgische eigen woning. En ook hier volgt cassatie.

De Hoge Raad¹⁵ verwijst naar de eerdere zaak (zaak 1) en formuleert twee aanvullende prejudiciële vragen. Want moet een werkland -voor de beoordeling of en zo ja, in welke mate- rekening houden met iemands persoonlijke en gezinssituatie, het wereldinkomen en het aan de werkstaat toe te rekenen deel ervan (te bepalen aan de hand van het recht van het werkland)?

3. Aan de hand van welk recht (woonland of werkland) moet bepaald worden welk deel van zijn (wereldinkomen) inkomen een niet-inwoner in het andere werkland verwerft?
4. Gaat bij de beoordeling van dit deel van het inkomen alleen om iemands arbeidsinkomsten of moeten ook andere soorten inkomsten (zoals inkomsten uit sparen en beleggen) in de beoordeling betrokken worden?

Zaak 3: nog een inwoner van Frankrijk

X is gepensioneerd en woont samen met zijn partner in Frankrijk. Hij ontvangt een Nederlandse AOW-uitkering en een uitkering van een Nederlands pensioenfonds. Frankrijk heeft alleen het heffingsrecht over de AOW-uitkering. Door toepassing van een belangvrije som wordt in Frankrijk geen belasting geheven. X brengt in zijn Nederlandse IB-aangifte zijn negatieve inkomsten uit de Franse eigen woning in aftrek. De inspecteur stelt dat X geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige is, waardoor de negatieve inkomsten uit de eigen woning niet aftrekbaar zijn. En, zoals al opgemerkt in het stappenplan (onder 4), moet de tegemoetkoming worden begrensd door de heffing die in Nederland onder vergelijkbare omstandigheden verschuldigd zou zijn. Volgens de A-G is deze Schumacker-jurisprudentie in strijd met Europees recht wegens strijd met de vrijheid van personenverkeer. De situatie van gehuwden en ongehuwden is niet gelijk wat leidt tot een aanvullende prejudiciële vraag:

5. In hoeverre moet rekening gehouden worden met het inkomen van een partner van een belastingplichtige?¹⁶

Overpeinzing

We moeten dus weer voor nog meer afwachten terwijl belastingplichtigen zekerheid willen en die zekerheid ook willen horen. En tot waar strekt zich dit alles uit? Want moeten we nu in voorkomende situaties (pro forma) bezwaar indienen? In ieder geval moet in voorkomende situaties een belastingplichtige (cliënt) op de prejudiciële vragen gewezen te worden. En die cliënt

wil dat vaak niets eens horen. Situaties en werkzaamheden zijn al complex genoeg en dit erbij wekt vaak wrevel. Desalniettemin dus nog iets om cliënten in voorkomende situaties mee te confronteren.

Noten:

1. Mr. A.M.P. van Velzen is verbonden aan All About Tax (Den Haag).
2. HvJ EG 14 februari 1995, zaak C-279/93 (Schumacker), ECLI:EU:C:1995:31.
3. Voor de liefhebbers van prejudiciële vragen: op 2 april 2026 vindt er bij de Hoge Raad een symposium plaats in het kader van tien jaar prejudiciële vragen aan de belastingkamer van de Hoge Raad ; Aanmelding kan per email of telefonisch: zie 2 april 2026: Symposium tien jaar prejudiciële vragen belastingkamer Hoge Raad - Hoge Raad.
4. Onder verwijzing naar Over de Grens, nummer 7 van 1 september 2023 'Europa als speeltuin: grand Café of buurtcafé', waar al eerder op deze materie is ingegaan.
5. Idem noot 2, r.o. 7: Bij toepassing van de tariefgroep wordt het totale inkomen van beide echtgenoten samengeteld, daarna fictief aan elk van hen voor de helft toegerekend en vervolgens wordt het inkomen belast. Als de ene echtgenoot een hoog en de ander een laag inkomen heeft, dan wordt de belastinggrondslag door de *splitting* verminderd. De progressie van de inkomstenbelasting wordt dan afgezwakt.
6. Conclusie A/G Wattel 31 maart 2023, ECLI:NL:PHR:2023:441, FutD 2023-1044; gemeenschappelijke bijlage bij de conclusies van 31 maart 2023 met rolnummers 22/02356, ECLI:NL:PHR:2023:375; 22/02359 ECLI:NL:PHR:2023:440; 22/02362, ECLI:NL:PHR:2023:441. Indicatie: toepassing van de Schumacker-rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU op emigranten met Nederlands broninkomen (werkstaat perspectief).
7. Artikel 7(2) Verordening 1612/68 en diens opvolger art. 7(2) Verordening 492/2011 inzake vrij verkeer van werknemers.
8. Hof 's-Hertogenbosch 18 mei 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:1569, FutD 2022-1676.
9. Rb.Brabant 1 september 2020; ECLI:NL:RBZWB:2020:4107 en 28 januari 2021; ECLI:RBZWB:2021:359, FutD 2021-0584.
10. Het Hof kwam tot dit stappenplan omdat er diverse zaken aanhangig waren waarin de reikwijdte van de Schumacker-jurisprudentie aan de orde was.
11. Hoge Raad 18 juli 2025, ECLI:NL:HR:2025:889, FutD 2025-1467.
12. EUR-Lex - 12008E045 - NL.
13. Hof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2022:1571, FutD 2022-1674.
14. Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2020:5786 FutD 2021-0063.
15. Hoge Raad 18 juli 2025, ECLI:NL:HR:2025:1161, FutD 2025-1467.
16. Hoge Raad 18 juli 2025, ECLI:NL:HR:2025:1158, FutD 2025-1467.